

1.1 Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast je zařazena na nižším stupni gymnázií. Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro zapojení do demokratické společnosti. Směřuje k tomu, aby studenti poznali dějinné, sociální a kulturně-historické aspekty života lidí ve vzájemných souvislostech. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu okruhu a podporuje přijetí současných hodnot.

U studentů se formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích. Studenti se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti a současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, užívat zpětné vazby a aplikovat tyto poznatky v reálných životních situacích.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Dějepis
- Život kolem nás

Zařazená průřezová témata

1. Osobnostní a sociální výchova

- vztahy a soužití ve společnosti, kolektivní činnosti, sebepoznávání, komunikace, seberegulace, vlastnictví

Zařazení

a) Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání / ŽKN / Rodinný život / I. / INT

Rozvoj schopností poznávání / ŽKN / Život mezi lidmi / II.,III,IV / INT

Sebezpoznaní a sebezpojetí / ŽKN/ Život mezi lidmi / II. / INT

Sebezpoznaní a sebezpojetí / ŽKN / Osobnost / III. / INT

Seberegulace a sebeorganizace / ŽKN / Sexuální výchova / IV./ INT

Seberegulace a sebeorganizace / ŽKN / Psychické procesy a stavy / III. / INT

Psychohygiena / ŽKN / Klíče ke zdraví / II. / INT

Kreativita / ŽKN / Zdravá výživa / I.,IV. / INT

b) Sociální rozvoj

Poznávání lidí a mezilidské vztahy / ŽKN / Život ve škole / I. / INT

Poznávání lidí a mezilidské vztahy / ŽKN / Život mezi lidmi/ II.,III.,IV. / INT

Komunikace / ŽKN / Komunikace /I., II.,III.,IV / INT

Kooperace a kompetice / ŽKN / Člověk v sociálních vztazích / III. /INT

Mezilidské vztahy / D / Revoluce 1989, vznik ČR, jeho postavení ve světě / IV. / INT

c) Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti / ŽKN / Rodinné vztahy / I. / INT

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti / ŽKN / Mezi vrstevníky / II. / INT

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti / ŽKN / Osobnost / III. / INT

Hodnoty, postoje, praktická etika / ŽKN / Morálka a mravnost /I., II.,III.,IV. / INT

2. Výchova demokratického občana

- lidská solidarita, občanská společnost, lidská práva, politický a hospodářský život

Zařazení

Občanská společnost a škola / ŽKN / Život ve škole / I. / INT
Občanská společnost a škola / ŽKN / Právo / IV. / INT
Občanská společnost a škola / ŽKN / Miniúvod do lidských práv / I. / INT
Občan, občanská společnost a stát / ŽKN / Lidská práva / II. / INT
Občan, občanská společnost a stát / ŽKN / Právní minimum / III. / INT
Občan, občanská společnost a stát / ŽKN / IV. / INT
Formy participace občanů v politickém životě / ŽKN / Volby / II. / INT
Formy participace občanů v politickém životě / ŽKN / Zařazení do veřejného života / II. / INT
Formy participace občanů v politickém životě / ŽKN / Volby / IV. / INT
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování / D / Antické Řecko / I. / INT
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování / D / Historie a státní zřízení ve Francii, Anglii, Rusku / III. / INT
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování / ŽKN / III., IV. /
Občan, občanská společnost a stát / D / Vznik Rakousko - Uherska, politický život / IV. / INT

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- soužití v rámci celé Evropy, vzájemné porozumění

Zařazení

Evropa a svět nás zajímá / ŽKN / Spolupráce mezi zeměmi Evropy / II. IV. / INT
Evropa a svět nás zajímá / ŽKN / Jsme Evropané – EU / IV. / INT
Jsme Evropané / ŽKN / EU / IV. / INT
Jsme Evropané / D / Antické Řecko, Řím - Athény, Sparta, A. Veliký. Království - republika - císařství. Náboženství / I. / INT
Jsme Evropané / D / Stěhování národů. Vznik a vývoj raně středověkých stát. útvarů. Základy křesťanství, islám / II. / INT
Jsme Evropané / D / Renesance, humanismus, husitství, reformace, protireformace. Zámořské objevy. / III. / INT
Jsme Evropané / D / Vznik USA. Sjednocení Německa, Itálie / III. / INT
Jsme Evropané / D / Vývoj ve světě a českých zemích v letech 1871 - 1918 / III. / INT

4. Multikulturní výchova

- etnické skupiny, postavení menšin, rovnocennost, kulturní diferenciacce, rasismus, nacionalismus, diskriminace, předsudky ve společnosti

Zařazení

Lidské vztahy / ŽKN / Tolerance k národnostním menšinám / II. / INT
Etnický původ / D / Situace v českých zemích za 2. sv. války (antisemitismus, rasismus) / IV. / INT

5. Environmentální výchova

- lidské aktivity a globální problémy na Zemi a v regionu, prostředí a zdraví, základní podmínky života, ohrožení života

Zařazení

Základní podmínky života / ŽKN / Přírodní a kulturní bohatství / II. / INT
Základní podmínky života / ŽKN / Globální problémy / IV. / PRO

1.1.1 Dějepis

1.2 Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsah vyučovacího předmětu Dějepis pro nižší stupeň osmiletého gymnázia vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího plánu pro základní vzdělávání s přihlédnutím k dalšímu vzdělávání na vyšším stupni osmiletého gymnázia. Hlavním úkolem je poznávání těch událostí, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a souvisejí se současným životem. Největší význam je přikládán dějinám 19. a především 20. století, které determinují současné společenské jevy nejvíce. Zvláštní zřetel je kladen na dějiny evropské civilizace a české dějiny. Události dějin obecných je nutno doplnit příklady z dějin regionálních.

Cílem předmětu je poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí a historické myšlení je vodítkem k řešení řady problémů doby současné. Důležité je rozvíjet takové časové a prostorové představy a empatie, které umožní žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a faktů. Jako zdroj informací umí využít různorodé verbální i neverbální texty společenskovědního charakteru.

Dějepis vede k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem lidí, skupin a společenství.

Předpokládá se spolupráce především s vyučujícími Života kolem nás, Zeměpisu, Výtvarné výchovy.

Časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět Dějepis je vyučován ve všech ročnících gymnázia – v prvním až třetím s dvouhodinovou a ve čtvrtém s tříhodinovou dotací. Výuka probíhá v kmenových třídách s použitím audiovizuální techniky. Kromě tradičních metod jsou využívány i metody projektového vyučování. Podporována je jak individuální, tak skupinová práce žáků, ale i práce ve dvojicích.

Výuku doplňujeme organizací školního kola Olympiády v dějepise, z něhož nejlepší žáci postupují do kola okresního, případně krajského.

V každé třídě zařazujeme během školního roku dějepisnou exkurzi.

Žákům je také k dispozici školní knihovna.

1.3 Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- Získávat kladný vztah k předmětu na základě pestrosti a bohatosti informací v řadě souvislostí obecných, českých a regionálních dějin.
- Teoretickou výuku doplnit promyšleným systémem exkurzí a dále využívat získané poznatky.
- Samostatně vytvářet poznatky formou referátů, případně účastí v projektech s daným zaměřením nebo účastí v soutěžích.

2. Kompetence k řešení problémů

- Na základě historických zkušeností se pokusit najít analogii s děním současným.
- Logicky řešit vzniklé situace na základě historického myšlení, ale i zkušeností dnešních.
- Vyvrcholením problémového vyučování je účast v projektech s celou škálou řešených úkolů.

3. Kompetence komunikativní

- Vést žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli, ale i všemi ostatními v okolí.
- Vhodnou formou prezentovat své znalosti předmětu, případně obhajovat svůj názor, ale i respektovat názory jiných.

4. Kompetence sociální a personální

- Na základě historických událostí dojít k názoru o nutnosti sociálního myšlení.
- Pochopit mezníky společenského vývoje v řadě souvislostí a nutnost společenských změn dané doby.
- Uvědomit si zřetelnost některých ideologií s řadou důsledků v současnosti.

5. Kompetence občanské

- Uvědomit si rozdíly a postavení člověka v celém časovém vývoji od starověku ke dnešku se zvláštním zřetelem k vývoji v 19. a 20. století.

6. Kompetence pracovní

- Uvědomit si přednosti týmové práce na základě zkušenosti komplexního řešení problémů určitého projektu.

- Pochopit zákonitosti vztahů mezi společenskými vrstvami v celém historickém vývoji.

ROČNÍK: PRIMA

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Formy a metody výuky	Evaluační nástroj
Uvede příklady potřebnosti dějepisných poznatků, orientuje se na časové přímce a v historické mapě, uvede příklady zdrojů informací o minulosti a instituce, kde jsou zdroje shromažďovány.	Dějiny a význam jejich poznávání. Získávání informací o dějinách (prameny a literatura). Historický čas a prostor.	Osobnostní a sociální výchova Mediální výchova Z, Žkn, Vv	Výklad, seznámení se s historickou mapou, vlastní rodokmen, práce s rodinnou fotografií.	Informační zkoušení v lavicích, vypracování rodokmenu.
Popíše vývoj člověka v pravěku, charakterizuje život pravěkých lovců a sběračů, jejich materiální a duchovní kulturu, objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost, uvede příklady archeologických kultur na našem území.	Člověk a lidská společnost v pravěku.	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evr. a globálních souvislostech Multikulturní výchova Čj, Bi, Z, Vv	Výklad, skupinová práce, exkurze, samostatná práce. Projekt.	Informační zkoušení v lavicích, diskuze, projekt, písemná práce.
Rozpozná souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací, objasní kulturní přínos starověkých civilizací, uvede nejvýznamnější typy památek.	Nejstarší starověké civilizace – Mezopotámie, Egypt, Čína, Indie, Izrael.	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evr. a globálních souvislostech Multikulturní výchova Z, ŽkN, Čj	Výklad, skupinová práce, referáty	Individuální zkoušení u tabule, úkoly z pracovního sešitu, písemná práce, přednes referátu.

<p>Porovnává formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech, vysvětlí podstatu antické demokracie, uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci.</p>	<p>Antické Řecko. Antický Řím. Střední Evropa a její kontakt s antickou civilizací.</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova Výchova demokratického občana Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Z, ŽkN, Vv,</p>	<p>Výklad, samostatná práce, soutěž.</p>	<p>Individuální zkoušení u tabule, písemná práce, diskuze.</p>
---	--	---	--	--

Ročník: sekunda

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové Vztahy	Formy a metody výuky	Evaluační Ná- stroj
Popíše změnu situace v Evropě v důsledku příchodu nových etnik, zná počátky křesťanství, uvědomuje si vliv christianizace. Porovná základní rysy západoevropské, byzantské, slovanské a islámské kulturní oblasti.	Časové vymezení středověku, stěhování národů, vznik a vývoj raně středověkých státních útvarů, základy křesťanství, islám, Arabové a Turci	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Z, ŽkN	Výklad, soutěž, samostatná práce, exkurze .	Diskuze, orientační zkoušení v lavicích, písemná práce.
Objasní situaci Velkomoravské říše, vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto útvarů v evropských souvislostech.	Velká Morava a český stát	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Čj, Vv	Výklad, skupinová práce, dramatizace, exkurze .	Písemná práce, úkoly v pracovním sešitě.
Vymezí úlohu křesťanství v životě středověkého člověka, vztahy mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám, objasní postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti	křesťanství, papežství, Svatá říše římská, křížové výpravy, struktura středověké společnosti,	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Čj, Z	Soutěž, výklad, diskuze, práce s mapou.	Písemná práce, průběžné zkoušení, úkoly v pracovním sešitě.
Pozná znaky románského a gotického umění. Uvede konkrétní památky. Uvědomuje si význam křesťanských duchovních pro rozvoj vzdělanosti.	Románská a gotická kultura a vzdělanost	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Vv	Výklad, soutěž, skupinová práce.	Písemná práce, úkoly v pracovním sešitě.
Zná klíčové rysy vývoje v českém království od 13. do 15. století.	Poslední Přemyslovci, Lucemburkové, husitství, Jiří z Poděbrad, Jagellonci	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Výklad, práce s mapou, rozhovor, práce s rodokmenem, referát, práce s písničkou.	Průběžné zkoušení, písemná práce, úkoly v pracovním sešitě.

		<p>Multikulturní výchova</p> <p>Čj, Z, Hv, Vv</p>		
<p>Vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, charakterizuje kulturu a umění renesance, zná konkrétní památky; vysvětlí důvody, průběh i důsledky zámořských objevů, popíše základní rysy protestantské reformace a katolické reformy, objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy, vysvětlí příčiny i důsledky třicetileté války,</p>	<p>Renesance a humanismus, raný novověk, objevné plavby, reforma- ce a její důsledky, Habsburkové na českém trůnu, třicetiletá válka</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Čj, Z, Vv</p>	<p>Výklad, práce s mapou, diskuse, samostatná práce, exkurze</p>	<p>Písemná práce, průběžné zkoušení, úkoly v pracovním sešitě.</p>

Ročník: tercie

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové Vztahy	Formy a metody výuky	Evaluační Ná- stroj
Připomene si časovou osu, upevní si poznatky z loňského roku.	Periodizace dějin, opakování učiva středověku a raného novověku.	Osobnostní a sociální výchova ŽkN	Samostatná práce, soutěž.	Informační zkoušení v lavicích, úkoly v pracovním sešitě.
Na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutní, konstituční monarchie, parlamentarismus, charakterizuje baroko, vyjmenuje konkrétní barokní památky.	Evropa a české země po třicetileté válce, baroko, Evropa v době absolutismu,	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Výchova demokratického občana Z, Vv	Výklad, samostatná práce, práce s mapou, referát.	Průběžné zkoušení, písemná práce, úkoly v pracovním sešitě.
Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s jinými národními hnutími.	Habsburská monarchie v 18. století, české národní hnutí.	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Z, Čj, ŽkN	Výklad, práce s krásnou literaturou, referát, skupinová práce, soutěž.	Diskuze, písemná práce, průběžné zkoušení.
Popíše souvislosti mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé. Zná okolnosti vzniku USA.	Velká francouzská revoluce, napoleonské války. Vznik USA.	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Výchova demokratického občana Z, ŽkN	Výklad, audiovizuální příspěvky, diskuze, samostatná práce, výstava .	Informační zkoušení v lavicích, písemná práce, úkoly v pracovním sešitě.
Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve společnosti, které charakterizují modernizaci společnosti.	Industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka, klasicismus a romantismus.	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova	Výklad, skupinová práce, kreativita.	Diskuze, informační zkoušení v lavicích.

		ŽkN, Vv, Čj		
Charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované v evropských revolucích, zná základní politické proudy.	Politické proudy, evropské revoluce a habsburská monarchie kolem roku 1848.	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Výchova demokratického občana ŽkN, Z	Výklad, samostatná práce.	Samostatná práce, písemná práce.
Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrností vývoje jednotlivých částí Evropy, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií.	Evropské mocnosti, zámoří a kolonialismus	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Výchova demokratického občana Z, ŽkN	Výklad, práce s mapou, referát, samostatná práce.	Průběžné zkoušení, písemná práce, úkoly v pracovním sešitě.
Zhodnotí postavení českých zemí v Rakousku a Rakousko-Uhersku, uvědomuje si, že Předlitavsko bylo prostorem pro rozvoj občanské společnosti a emancipaci českého národa	Rakousko a Rakousko-Uhersko, život v českých zemích na přelomu 19. a 20. století	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Výchova demokratického občana Z	Výklad, skupinová práce.	Úkoly v pracovním sešitě, písemná práce.
Objasní příčiny, popíše průběh a důsledky Velké války.	První světová válka	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Výklad, práce s krásnou literaturou, audiovizuální příspěvky, výstava.	Zkoušení, úkoly v pracovním sešitě.

		<p>Multikulturní výchova</p> <p>Výchova demokratického občana</p> <p>Environmentální výchova</p> <p>Z, Čj</p>		
--	--	---	--	--

Ročník: kvarta

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové Vztahy	Formy a metody výuky	Evaluační Ná- stroj
Připomene si časovou osu, upevní si poznatky z loňského roku.	Periodizace dějin, opakování učiva novověku.	Osobnostní a sociální výchova ŽkN	Samostatná práce, soutěž.	Úkoly v pracovním sešitě, písemná práce.
Zná postavení Československa v poválečné. Charakterizuje mezinárodněpolitickou situaci po válce.	Vznik Československa, poválečný svět.	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Výchova demokratického občana Z, ŽkN, Čj	Výklad, audiovizuální příspěvky.	Úkoly v pracovním sešitě, průběžné zkoušení.
Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů, charakterizuje jednotlivé autoritativní a totalitní systémy a příčiny jejich nastolení v širších souvislostech a důsledky jejich existence pro svět.	Světová hospodářská krize, nacismus, fašismus, komunismus	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Výchova demokratického občana Environmentální výchova ŽkN	Výklad, skupinová práce, audiovizuální příspěvky, projekt	Průběžné zkoušení.
Zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí, na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.	Meziválečné Československo a ohrožení nacismem	Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova	Referát, výklad, audiovizuální příspěvky	Úkoly v pracovním sešitě, písemná práce, diskuze.

		<p>Výchova demokratického občana</p> <p>Environmentální výchova</p> <p>ŽkN, Z</p>		
<p>Popíše okolnosti vzniku a průběhu 2. světové války včetně holocaustu, demonstruje zneužití techniky ve válce a její důsledky.</p>	<p>2. světová válka.</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Výchova demokratického občana</p> <p>Environmentální výchova</p> <p>Z, ŽkN, Čj</p>	<p>Výklad, válečný film, samostatná práce, výstava – připomínka holocaustu.</p>	<p>Diskuze, úkoly v pracovním sešitě</p>
<p>Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků.</p>	<p>Mezinárodněpolitické změny po 2. světové válce, rozdělení světa, studená válka.</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Výchova demokratického občana</p> <p>Environmentální výchova</p> <p>Z, ŽkN</p>	<p>Výklad, audiovizuální příspěvky, referáty, samostatná práce .</p>	<p>Diskuze, orientační zkoušení v lavicích, přednes referátu.</p>
<p>Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické spolupráce, posoudí postavení rozvojových zemí a objasní proces dekolonizace a rozpad bipolárního světa, uvede si vliv rozvoje vědy a techniky na lidský život, vymezí základní problémy současného světa</p>	<p>Vývoj ve světě od 60. let 20. století do počátku 21. století</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Multikulturní výchova</p>	<p>Výklad, projekt – Život za totality (rozhovor s rodinným pamětníkem, srovnání s dneškem), audiovizuální příspěvky (Abeceda komun. zločinů).</p>	<p>Úkoly v pracovním sešitě, písemná práce, průběžné zkoušení.</p>

		<p>Výchova demokratického občana</p> <p>Environmentální výchova</p> <p>Z, ŽkN</p>		
<p>Prokáže základní orientaci v poválečném dění v ČSR (zejména komunistický převrat, pražské jaro, srpnová okupace, normalizace), zná příčiny a průběh sametové revoluce a okolnosti vzniku České republiky, charakterizuje proces transformace.</p>	<p>Vývoj v Československu v letech 1945–1989, sametová revoluce, vznik a transformace České republiky</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Výchova demokratického občana</p> <p>Environmentální výchova</p> <p>ŽkN</p>	<p>Výklad, audiovizuální příspěvky, skupinová práce.</p>	<p>Orientační zkoušení v lavicích, úkoly v pracovním sešitě</p>

Život kolem nás

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět „Život kolem nás“ pro nižší stupeň osmiletého gymnázia vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a společnost. Obsahem seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí příslušnosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu, podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická společnost budována.

Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Osobnostním cílem předmětu je navíc formovat dovednosti a postoje žáků k aktivnímu využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Předpokládá se spolupráce v rámci mezipředmětových vztahů s dalšími vzdělávacími oblastmi. Přesahy dané vzdělávací oblasti mají přímou vazbu na vzdělávací obor dějepis, zeměpis, biologie a promítají se i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy.

Cílem předmětu je vybavit žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech.

Časové vymezení vyučovacího předmětu Život kolem nás

Vyučovací předmět Život kolem nás je realizován 1 hodinou týdně v každém ročníku – od primy po kvartu.

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Ve výuce vyučovacího předmětu Život kolem nás jsou kromě tradičních metod využívány i metody projektového vyučování. Podporujeme nejen individuální práci žáků, ale také práci skupinovou a ve dvojicích. Výuka je doplněna exkurzemi, besedami, videoprojekcemi a odbornými přednáškami.

Ve vyučovacím předmětu chceme rozvíjet klíčové kompetence strategiemi, které studentu umožní:

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- porozumět učebním strategiím a umět je aplikovat ve vlastní práci
- poznávat smysl a cíl učení
- mít pozitivní vztah k učebnímu procesu
- umět pracovat ve skupině
- umět se samostatně učit a pracovat s textem
- využívat mezipředmětové vztahy, ochota na sobě pracovat a dále rozvíjet své schopnosti a dovednosti

2. Kompetence k řešení problémů

- využívat různých zdrojů informací, umět je vyhledat, třídit a vhodným způsobem použít
- vnímat problémové situace ve škole, dokázat je řešit nebo na ně upozornit
- totéž aplikovat na řešení konfliktů mimo školu
- rozvíjet logické myšlení dokázat obhájit svá tvrzení, své nápady

3. Kompetence komunikativní

- umět se prezentovat před třídou
- umět hovořit s vyučujícími a dospělými ve škole i mimo ni
- respektovat zásady slušného chování
- vyjadřovat logicky a kultivovaně své myšlenky v písemném a ústním projevu
- umět vystupovat v určitých situacích, prezentovat své nápady ve školním časopise

4. Kompetence sociální a personální

- spolupráce se spolužáky a pedagogy
- podpora skupinové spolupráce a vzájemná pomoc v ní
- podpora své sebeúcty a zároveň sebekritiky
- vytvářet příjemnou atmosféru
- spolupracovat s dětmi jiných národností, jiného vyznání a handicapovanými, tolerance
- dokázat vyslechnout a přijmout názory jiných
- umět přijmout kritiku a poučit se z ní

5. Kompetence občanské

- respektovat historické a kulturní tradice naší země , cítit potřebu je chránit
- zapojit se do kulturního, společenského a sportovního dění
- dodržovat školní řád a pravidla společenského chování
- chránit své zdraví, dokázat pomoci v krizových situacích
- chránit životní prostředí, dokázat hodnotit ekologické problémy
- vést k třídění odpadů, znát a umět používat základy právního vědomí

6. Kompetence pracovní

- využívat znalostí a dovedností k přípravě na budoucí povolání a jeho volbě
- dokázat objektivně posoudit schopnosti při volbě budoucího povolání
- využívat poznatků z exkurzí, ovládat nástroje, přístroje a další pomůcky

Ročník : prima

Očekávané výstupy Žák	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Formy a metody výuky	Evaluační nástroj
<ul style="list-style-type: none"> žák umí efektivně využívat čas -uvědomuje si nutnost orientovat se v čase - pokusí se odhadnout délku časového úseku - umí zdůvodnit měření času a vzniku hodin - seznámí se s pojmy relativita a subjektivita prožívání času 	<p>Člověk v rytmu času</p> <p>Čas nezastavíš</p>	<p>OSV</p> <p>MP – fyzika, matematika</p>	<p>D SV</p>	<p>PP</p>
<ul style="list-style-type: none"> umí vysvětlit ,čím jsou způsobeny přírodní cykly umí vysvětlit původ týdne - porozumí pojmům sezónní činnost, kalendář, pranostika, přírodní cyklus - upevní si znalosti ročních období, délky jednotlivých měsíců - dokáže vysvětlit jarní a podzimní rovnodennost - dokáže vysvětlit letní a zimní slunovrat - rozlišuje činnosti , které se mohou vykonávat v daném ročním období 	<p>Člověk v rytmu času</p> <p>Cyklus přírody</p>	<p>OSV</p> <p>MP – fyzika, zeměpis, dějepis</p>	<p>SV</p>	<p>PP</p>
<ul style="list-style-type: none"> seznámí se s různými typy rodin -formuluje základní funkce rodiny - chápe vzájemné potřeby jednotlivých členů rodiny - popíše, čím je rodina důležitá - uvědomí si rodinné vztahy 	<p>Rodinný život</p> <p>Rodina</p>	<p>OSV</p> <p>MP – český jazyk</p>	<p>SV</p>	<p>PP</p>
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmu role - seznámí se s jinými kulturními vztahy v rodině, danými náboženstvím, tradicí atd. - popíše vlastní roli v rodině - charakterizuje role dalších členů v rodině - zamyslí se nad stavem české rodiny 	<p>Rodinný život</p> <p>Rodinné vztahy</p>	<p>OSV</p> <p>MP - dějepis</p>	<p>SV</p>	<p>Samostatná práce Dramatická výchova</p>
<ul style="list-style-type: none"> - používá správně názvy označující příbuzenské vztahy - vysvětlí pojem rodokmen - pokusí se sestavit rodokmen 	<p>Rodinný život</p> <p>Příbuzenské vztahy</p>	<p>OSV</p>		<p>PP</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmům polygamie, registrované partnerství, sňatek - ví, za jakých podmínek je možné uzavřít manželství - seznámí se s některými svatebními zvyky 	<p>Rodinný život</p> <p>Manželství</p>	<p>OSV</p> <p>MP – zeměpis, dějepis</p>	<p>SV</p>	<p>PP</p>
<ul style="list-style-type: none"> - umí vyjádřit city ke své rodině - porovnává zvyky v jiných rodinách 	<p>Rodinný život</p> <p>Rodina – místo návratů</p>	<p>OSV</p>	<p>SV</p>	<p>IZL</p>
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s reprodukční funkcí rodiny - pochopí smysl pokračování lidského rodu - uvědomí si proměny života 	<p>Rodinný život</p> <p>Děti –</p>	<p>OSV</p>	<p>SV</p>	<p>IZL</p>

<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s antikoncepcí - umí vysvětlit pojmy :plánované rodičovství, puberta - seznámí se se sexuální stránkou života člověka - umí jednoduše popsat průběh početí 	pokračování našeho života			
<ul style="list-style-type: none"> - chápe ochrannou funkci rodiny - uvědomí si nebezpečí uvnitř rodiny - umí požádat o pomoc, ví na koho se obrátit, zná důležitá telefonní čísla 	Rodinný život Rodina – ostrov bezpečí	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s materiální funkcí rodiny - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví a způsoby jejich ochrany, uvede příklady - porozumí pojmu rodinný rozpočet - zamyslí se nad potřebností peněz a hospodařením s nimi 	Rodinný život Majetek a vlastnictví Základní práva spotřebitele	OSV	SV	Samostatná práce
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s výchovnou funkcí rodiny - dokáže vysvětlit pojem výchova - chápe důležitost denního řádu - zopakuje si pravidla slušného chování - dokáže si organizovat svůj časový rozvrh 	Rodinný život Ochrana člověka za mimořádných událostí Rodina jako vzor a příklad	OSV	D	Domácí zpracování úkolu
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmům náhradní výchova, ústavní výchovná zařízení, pěstounská péče, osvojení a adopce - zamyslí se nad problémy jiných dětí 	Rodinný život Když vlastní rodina chybí	OSV	D SV	Samostatný úkol
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si, čím je škola důležitá - seznámí se se systémem našeho školství - porovná typy škol, uvědomí si význam vzdělání 	Život ve škole Škola – základ života	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům pravidlo, norma - seznámí se se školním řádem - využívá možností, které škola nabízí 	Život ve škole I ve škole s pravidly	OSV	D	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se zásadami racionální přípravy do školy - naučí se vést poznámky v sešitě - naučí se zodpovědně přistupovat k přípravě do školy 	Život ve škole Umění učit se	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - zná důležitá a významná místa v obci - seznámí se s historií obce - orientuje se ve své obci, umí poskytnout informace o své obci 	Domov je tam, kde ... Místo, kde žijeme	OSV	SV D	Domácí zpracování
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s fungováním obecního úřadu - uvědomí si podíl občanů obce na řízení obce 	Domov je tam, kde ... Obecní zřízení	OSV	SV D	PP
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší složky životního prostředí - uvědomí si odpovědnost lidí za kvalitu ŽP - uvědomí si důležitost kolektivní spolupráce - dokáže plánovat a rozložit práci 	Domov je tam, kde ... Životní prostředí	OSV	D PRO	PRO
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si důležitost příslušnosti k regionu - uvádí typické znaky a tradice vlastního regionu 	Má vlast Život v regionech	OSV	SV	PSR
<ul style="list-style-type: none"> - umí vyjádřit jiným jazykem několik frází - zná pojmy dialekt, argot, slang 	Má vlast Kolik řečí znáš...	OSV MP – český jazyk	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s Ústavou ČR - zná státní symboly a jejich význam, uvede některé významné mezinárodní organizace, kterýmž má ČR vztah - popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích 	Má vlast Státní symboly Obrana státu	OSV	SV	Výtvarné zpracování

-porozumí pojmům demokracie, republika, druhy moci, parlament -popíše základní funkce složek státní moci -vysvětlí význam členění státní moci	Má vlast ČR- demokratický stát	OSV VDO	SV	IZL
-zopakuje znalosti z historie státu -připomene si významné události české státnosti	Z historie V hlubinách dávných časů			Dramatická výchova
-připomene si významné osobnosti českých dějin formou hry -dokáže charakterizovat významné události novodobých dějin – národní obrození ,1. a 2. světovou válku,rozdělení ČSFR,vznik samostatné ČR	Z historie „O zlatý dukát“ Významné osobnosti	OSV MP – dějepis, český jazyk, zem	SV	Dramatizace
-dokáže vyjmenovat české prezidenty, aplikuje znalosti z dějepisu	Z historie, Naši prezidenti		SV, D	PP
-seznámí se s městem Prahou jako centrem ČR -připomene si historické památky -popíše historický objekt Prahy -vyhledá zajímavosti o hlavním městě	Z historie, Stověžatá Praha		SV D	Domácí úkol
-seznámí se se základními lidskými právy -pochopí pojmy rasismus, xenofobie,diskriminace -zamyslí se nad problémem soužití	Miniúvod do lidských práv, Ty,já, on –jsme rozdílní?		SV	PRO
-seznámí se s Všeobecnou deklarací lidských práv -seznámí se s Úmluvou o právech dítěte	Miniúvod do lidských práv, První krok k lidským právům		SV	
-uvědomí si nutnost vzniku zákonů, porovná pojmy povinnost a právo -rozpozná jednání, které ohrožuje druhé, seznámí se s nebezpečím šikany	Miniúvod do lidských práv Dvě strany mince		SV D	
-hájí svá práva, porozumí pojmu kompromis -umí vysvětlit, co je konflikt a kompromis	Miniúvod do lidských práv Moje práva – tvoje práva		SV D	
-seznámí se poskytováním první pomoci, zná zásadu 3Z, dokáže obvézat zranění, umí přivolat pomoc , zná důležitá telefonní čísla, chrání své zdraví	Vteřiny			Praktická ukázka
-seznámí se s významnými dny a oslavami v průběhu roku -uvede příklady kulturních tradic v průběhu roku, sestaví kalendář významných dnů	Kalendář		SV	Skupinová práce
-uvede některé pranostiky na září -připomene si významné dny v září	Kalendář Září		SV	Nástěnka Aktuality
-uvede některé pranostiky na říjen, připomene si významné dny v říjnu	Kalendář , Říjen		SV	
-uvede některé pranostiky v listopadu, připomene si významné dny v listopadu	Kalendář , Listopad		SV	
-vede některé pranostiky -připomene si významné dny v prosinci -seznámí se se zvyky a tradicemi oslav Vánoc ve světě	Kalendář, Prosinec		SV	Praktická ukázka
-uvede některé pranostiky -připomene si významné dny v lednu, naučí se říkadlo	Kalendář Leden		SV	
-uvede některé pranostiky v únoru - připomene si významné dny v únoru	Kalendář Únor		SV	
-uvede některé pranostiky -připomene si významné významné dny v březnu	Březen	Kalendář	SV	
-uvede některé pranostiky -připomene si významné dny v dubnu -připomene si svátky Velikonoce	Duben	Kalendář	SV	Výroba tradičních symbolů
-uvede některé pranostiky, připomene si významné dny v květnu -složí básničku ke Dni matek	Květen	Kalendář	SV	Práce ve dvojicích
-uvede některé pranostiky na červen, připomene si významné dny v červnu	Červen	Kalendář	SV	
-uvede některé pranostiky na prázdninové měsíce -navštíví některé poutní místo	Červenec a srpen	Kalendář	SV	Výlet Exkurze

Ročník : sekunda

Očekávané výstupy Žák	UČIVO	Průřezová témata. Mezipředmětové vztahy	Formy a metody výuky	Evaluační nástroj
<ul style="list-style-type: none"> - žák pochopí důležitost výchovy - seznámí se s pojmy socializace, záměrné a nezáměrné působení - dokáže rozpoznat nežádoucí vlivy okolí 	<p>Život mezi lidmi</p> <p>Patříme k lidem - úvodní hodina</p>	<p>OSV</p> <p>MP – matematika, český jazyk,cizí jazyk</p>	D	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmem sociální skupina - dokáže rozlišit sociální skupiny podle různých hledisek - uvědomí si rodinu jako sociální skupinu - zopakuje si pojmy z minulého roku 	<p>Život mezi lidmi</p> <p>Vliv rodiny</p>	<p>OSV ,MKV</p> <p>MP – český jazyk,biologie</p>	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s rozdíly mezi vrstevníky - rozlišuje skupiny podle aktivit, cílů, zájmů - snaží se rozpoznat negativní vlivy ze strany vrstevníků - uvědomí si vliv skupiny na členy 	<p>Život mezi lidmi</p> <p>Mezi vrstevníky</p>	<p>MKV, OSV</p> <p>MP- český jazyk, biologie,fyzika</p>	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům komunikace, slovní a mimoslovní komunikace, prostředky komunikace - vnímá odlišné formy komunikace - snaží se eliminovat vlastní chyby při komunikaci 	<p>Život mezi lidmi</p> <p>Komunikace</p>	<p>OSV</p> <p>MP – český jazyk,cizí jazyky, biologie</p>	SV	Práce ve skupině
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům hromadné sdělovací prostředky, masmédiá - přistupuje k informacím kriticky - vybírá z nabídky médií 	<p>Život mezi lidmi</p> <p>Média</p>	<p>VDO,MKV</p> <p>MP – český jazyk,matematika</p>	SV,A,V	Samostatná Práce Aktuality
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy antropolog,etnograf - dovede vysvětlit pojem kultura - dovede se podílet na zpracování kolektivního úkolu 	<p>Člověk a kultura</p> <p>Kultura</p>	<p>OSV</p> <p>MP- zeměpis,fyzika,výtvarná a hudební výchova,dějepis</p>	SV	PRO
<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si pojem umění - seznámí se s funkcemi umění - zná druhy umění 	<p>Člověk a kultura</p> <p>Umění</p>	OSV	SV	PRO
<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si pojmy kýt, krása, móda - vnímá krásu a dokáže říci, co se mu líbí, nelíbí - dokáže diskutovat o pojmu vkus 	<p>Člověk a kultura</p> <p>Krása kolem nás</p>	OSV	SV D	PRO
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s náboženskými systémy a jejich principy - zamyslí se nad významem náboženství - snaží se respektovat přesvědčení druhých lidí 	<p>Člověk a kultura</p> <p>Víra a náboženství</p>	OSV	SV D, V	PRO Samostatná práce

		MP – český jazyk, dějepis, výtvarná výchova, hudební výchova, zeměpis		
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s nejstaršími náboženskými formami - zamyslí se nad původem náboženství - dovede zařadit konkrétní pojmy k náboženství - spolupracuje na konečném provedení projektu - dokáže prezentovat svoji práci 	Člověk a kultura Nejstarší formy náboženství	OSV MP – dějepis, cizí jazyky, český jazyk, zeměpis	SV D V	PRO
<ul style="list-style-type: none"> - dovede rozpoznat užívané tituly a upevní znalost slušného chování - rozpozná, jaké chování vyžaduje konkrétní situace jejich zkratky 	Člověk a kultura Slušnost pro každý den Kam za kulturou	OSV	D	PP
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si krásy naší země - seznámí se a architektonickými styly a znaky - prohloubí vztah k naší zemi 	Přírodní a kulturní bohatství Krásy naší země	ENV, VMEGS MP – dějepis, výtvarná výchova, zeměpis	SV	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s organizacemi a úřady pro ochranu životního prostředí - uvede příklady negativního jednání lidí při pobytu v přírodě - Uvede některé významné mezinárodní organizace, k nimž má ČR vztah - popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích 	Přírodní a kulturní bohatství Ochrana člověka za mimořádných událostí Ochrana přírodního a kulturního bohatství	OSV	SV D	Domácí práce výtvarná
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s možnostmi ochrany životního prostředí - navrhne řešení problémů životního prostředí - chová se šetrně ke svému okolí - spolupracuje ve skupině při řešení úkolů 	Přírodní a kulturní bohatství Zachraňme zemi	OSV	SV D	PRO
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům potřeby a jejich druhům - seznámí se s funkcí peněz - dokáže vyjmenovat základní lidské potřeby 	Majetek v našem životě Finanční gramotnost Naše potřeby	OSV, ENV	SV D	PP
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmům vlastnictví, majetek - - dovede uvést příklady ze života - skupinově řeší otázky problémového učiva 	Majetek v našem životě Majetek a vlastnictví	OSV	SV	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmům životní úroveň, životní styl, konzumní společnost - ujasní si vztah k majetku a penězům - dokáže si vážit věcí - učí se skromnosti 	Majetek v našem životě Mít nebo být	OSV	Sam.P	Domácí písemný úkol
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si znaky státu a další pojmy z minulého roku - osvojí si pojmy demokracie, autokracie, teokracie - dokáže rozlišit jednotlivé formy státu 	Řízení společnosti Stát	VDO, VMEGS, OSV	IZL	PP
<ul style="list-style-type: none"> - pochopí základní demokratické principy - rozpozná demokratické principy 	Řízení společnosti Obrana státu Cesta k demokracii	OSV, VDO	Výklad	IZL

<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy aktivní a pasivní volební právo - dokáže vysvětlit význam volebního práva - rozlišuje volby obecní, prezidentské, parlamentní - vyzkouší si organizaci voleb 	Řízení společnosti Volby	OSV, VDO	SV PSR	PP
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si pojmy obec, státní správa, samospráva - seznámí se se systémem územní správy ČR - dokáže popsat činnost místních orgánů územní samosprávy 	Řízení společnosti Začlenění do veřejného života	OSV, VDO	SV Výklad	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s existencí a úkoly Evropské unie - dokáže vysvětlit důležitost spolupráce mezi zeměmi Evropy - dovede vyhledat informace k problematice, - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU - objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru 	Svět kolem nás Spolupráce mezi zeměmi Evropy	VDO, MKV, VMEGS MP- zeměpis, dějepis, cizí jazyky	SV D	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům tolerance, intolerance, předsudek, diskriminace - zopakuje učivo z loňského roku - dokáže se vyjádřit k problematice národnostních menšin v ČR - zapojí se do diskuse k problémům 	Svět kolem nás Tolerance k národnostním menšinám	OSV, VDO	SV, PU	IZL
seznámí se s úkoly OSN, NATO, Rada Evropy <ul style="list-style-type: none"> - zná historii a úkoly těchto organizací - popíše jejich funkci - 	Svět kolem nás Nadnárodní společenství Globalizace – významné problémy včetně válek a terorismu, jejich řešení	OSV, VDO	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - posuzuje svá vlastní práva a práva jiných - zopakuje si znalosti o lidských právech - seznámí se s propojeností a souvislostí jednotlivých dokumentů o lidských právech 	Lidská práva Lidská práva v dokumentech	OSV, VDO, MKV VMEGS	SV	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - prohloubí poznatky o různých druzích diskriminace - zopakuje pojmy diskriminace, xenofobie, rasismus 	Lidská práva - Rovnost a nerovnost	OSV, VDO	SV D	Práce s tiskem
<ul style="list-style-type: none"> - pochopí pojem svoboda a autorita - dokáže uvést příklady autoritativního chování - spolupracuje ve skupině při dramatizaci problému 	Lidská práva - Svoboda a autorita	OSV, VDO	SV D	Dramatizace
<ul style="list-style-type: none"> - zná pojem morálka - dovede rozpoznat, co je morální - dovede naslouchat v diskusi - dovede obhájit svůj názor - dovede vyhledat v tisku příklady jednání lidí 	Lidská práva - Mravnost a morálka	OSV, VDO	SV D	Práce s tiskem

Ročník : tercie

Očekávané výstupy Žák	UČIVO	Průřezová témata. Mezipředmětové vztahy	Formy a metody výuky	Evaluační nástroj
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si změny ve vývoji organismu - seznámí se s pojmy biologická , psychická a sociální stránka - všimá si rozdílů mezi lidmi 	Osobnost Co je už za mnou	OSV	SV D	Řízený rozhovor
<ul style="list-style-type: none"> - poznává sama sebe - uvědomuje si vlastní jedinečnost - učí se rozpoznávat své záporné stránky a nebojí se je přiznat - uvědomuje si své klady a přednosti - zamýšlí se nad sebou samým 	Osobnost Kde právě jsem	OSV MP- český jazyk, biologie,informatika	SV D Sam.práce	R
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si fáze lidského života - diskutuje o svých cílech - ověří si své znalosti o dospívání a dospělosti 	Osobnost Kam jdu	OSV MP- biologie	D	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - pochopí pojmy sebepoznání, sebehodnocení, sebevědomí - seznámí se s možnostmi plnění svých snů - vyzkouší si metody posilující sebevědomí - pěstuje vůli 	Osobnost Jak se znám	OSV	D, SP.	Písemná domácí práce
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům temperament a charakter - připomene si pojmy mravnost, morálka - zjistí svůj typ temperamentu - diskutuje o problému charakterního a bezcharakterního jednání - zná základní typologie a orientuje se v nich 	Osobnost Co jsem	OSV	D,R, H	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy motiv a zájmy - zopakuje pojmy potřeba, hodnota - uvědomuje si, co nás motivuje - využívá poznatků k posílení aktivity 	Osobnost Co chci	OSV	SV R	PP
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům vloha,schopnost, inteligence, talent, nadání, genialita - pozná své schopnosti 	Osobnost Co mohu	OSV	SV, V	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy vjem, smyslové vnímání,sociální vnímání - uvědomuje si chybné tendence při vnímání druhých lidí - vyzkouší si svou schopnost vnímat různé předměty 	Psychické procesy a stavy Jak poznávám a vnímám	OSV, VDO	SV, SP D	IZL, Písemná domácí práce
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy myšlení, pojem, myšlenkové operace - vyzkouší si schopnost myšlení při řešení problémových situací 	Psychické procesy a stavy Jak myslím a tvořím nové	OSV	SV	IZL, D
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy paměť, zapomínání, pozornost - vyzkouší různé druhy paměti - ověří si pravidla pamatování - otestuje si svou pozornost a paměť 	Psychické procesy a stavy Jak si pamatuji a soustředím se	OSV	SV, SP	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům hra, učení, práce - seznámí se s různými funkcemi pravé a levé hemisféry - hledá pravidla zásad správného učení - pokusí se učit racionálně 	Psychické procesy a stavy Jak se učím	OSV MP - biologie	SP, V, R	PP Soutěž

<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům city, afekt, vášně, nálada - seznámí se s druhy citů - akceptuje své city a snaží se je kontrolovat - dokáže pojmenovat své emoce - hledá příčiny svých nálad 	Psychické procesy a stavy Jak prožívám své city	OSV	V, SP	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy asertivita, agresivita, pasivní jednání - dokáže rozpoznat agresivní jednání - umí přijímat kritiku a pochvalu - používá vhodné formulace 	Člověk v sociálních vztazích Umím se přiměřeně prosazovat	OSV,VDO	D, SP, V	Hra
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům stres, konflikt, kompromis - učí se řešit stresové situace - zamyslí se nad svým chováním v určitých situacích - nacvičuje užívání tzv. Já-výroku - aplikuje získané poznatky v praxi 	Člověk v sociálních vztazích Zvládnou i náročné životní situace ? Ochrana člověka za mimořádných situací	OSV,VDO	SV, SP, D Problémové učení	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - přemýšlí o obsahu pojmu zdraví - formuluje pravidla zdravého života 	Člověk v sociálních vztazích Umím žít zdravě ?	OSV,VDO	D,SV	Samostatná práce
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si pojmy: potřeby, dělba práce, výroba, služby, statky - seznámí se s novými pojmy: specializace, efektivita, vzácné a volné statky - 	Hospodaření - rozpočet domácnosti a státu, úspory, investice, úvěry, leasing, typy rozpočtu /Svět práce/ Finanční gramotnost	OSV	SV	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy: odvětví, výrobní a nevýrobní sféra - na příkladech ukáže vhodné využití hotovostního a bezhotovostního placení, použití kreditní a debetní karty - funkce banky, vysvětlí funkci úroku - vyloží fungování trhu, nabídka a poptávka - orientuje se v síti obchodů a služeb v obci - zopakuje si funkce peněz a význam daní - rozlišuje, ze kterých zdrojů přicházejí příjmy státu a do kterých stát směřuje své výdaje - uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede příjmy a výdaje - rozliší pravidelné a jednorázové příjmy - objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti 	Hospodaření – banky a jejich služby /Svět práce/ Hospodaření domácnosti Finanční gramotnost Principy tržního hospodářství – tvorba ceny a inflace	OSV	SV,V	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmům trh, nabídka a poptávka, firmy, domácnosti - připomene si úlohu peněz jako platidla - vyzkouší si různé způsoby nákupu a služeb 	Hospodaření /Svět práce/ Nakupujeme	OSV	D, V	PP Domácí práce písemná práce
<ul style="list-style-type: none"> - upevní znalost pojmů morálka a právo - dokáže vysvětlit rozdíl mezi právními a morálními normami - uvědomí si důležitost znalosti práva 	Právní minimum Právo je minimum morálky	OSV,VDO	SV, R	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se systémem práva - porozumí pojmům právní vztah, právní řád, právní odvětví - dovede rozlišit mezi právníčkou a fyzickou osobou 	Právní minimum Právo je systém	OSV.VDO	SV, R	PP

<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s Ústavou ČR - dokáže vyhledat informace v Ústavě - dokáže vyjmenovat některá data z Ústavy 	Právní minimum Ústava	OSV,VDO	SV, V	PP
<ul style="list-style-type: none"> - upevní znalosti o zákonodárné moci - seznámí se s volebními systémy - pochopí význam voleb - zná orgány zákonodárné moci 	Právní minimum Moc zákonodárná	OSV,VDO	SV, V, R	PP Aktuality
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s fungováním výkonné moci - vyzkouší si postup při tvorbě vlády - pochopí provázanost jednotlivých druhů státní moci - uvědomí si postavení prezidenta 	Právní minimum Moc výkonná	OSV,VDO	SV	PP Aktuality
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s významem soudní moci - umí vyjmenovat soustavu soudů - porozumí rozdílu mezi občanskoprávním a trestním řízením - zná některé pojmy ze soudních síní 	Právní minimum Moc soudní	OSV,VDO	D, V P	PP, Hra Aktuality
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si znalosti o lidských právech z minulých ročníků - ví, ve kterých dokumentech jsou základní práva zakotvena - upevní své znalosti v diskusi 	Právní minimum Základní práva a svobody	OSV,VDO	SV, SP	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy politické spektrum, pravice, levice, pluralita - jmenuje hlavní politické strany v ČR - hodnotí volební kampaň a její prostředky 	Právní minimum Politika	OSV,VDO	SV, V	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si evropské organizace - seznámí se s orgány EU a jejich funkcemi - diskutuje nad informacemi z tisku - vytvoří aktuální informace - objasní roli obrany státu a účast v zahraničních misích 	Právní minimum Právo v Evropě Korupce a obrana státu	OSV ,VMEV	SP,D Aktuality	PP

Ročník : kvarta

Očekávané výstupy Žák	UČIVO	Průřezová témata. Mezipředmětové vztahy	Formy a metody výuky	Evaluační nástroj
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje termíny z probrané látky loňského roku - porovnává názory své s názory spolužáků - dokáže se vyjádřit k problémům své obce - pokusí se sepsat petici 	<p>Občan</p> <p>Já jako občan obce</p>	OSV	SV	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže zjistit úřední hodiny na místních úřadech - ví, kde se obecní úřad nachází - dokáže zjistit jména zastupitelů a starosty - navštíví některý odbor OÚ - pokusí se vyřídit záležitost na OÚ - zná odbory na místním OÚ 	<p>Občan</p> <p>Na úřadě</p> <p>Korupce a obrana státu</p>	<p>OSV</p> <p>MP - zeměpis</p>	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si pojmy :stát, státní moc, rozložení moci ve státě - seznámí se s pojmem státní občanství - popíše práva občana státu - připomene si státní symboly - diskutuje o migraci - zná rozdíly mezi pojmy imigrace a emigrace - ví, co je dvojí občanství - ví, které doklady slouží k prokázání totožnosti 	<p>Občan</p> <p>Jsem občanem státu</p>	<p>OSV</p> <p>VD</p> <p>MP - zeměpis</p>	SV	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže vyhledat v tisku zprávy týkající se EU - připomene si vstup ČR do EU - spolupracuje se spolužáky na vytvoření letáku o EU - vypracuje pozvánku pro zahraničního studenta - zná pojmy týkající se EU - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů - uvede mezinárodní organizace a společnosti se vztahem k ČR, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích 	<p>Evropská integrace – podstata , význam, výhody</p> <p>EU a ČR</p> <p>Rada Evropy</p> <p>Jsem občanem Evropské unie</p> <p>Terorismus</p>	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si pojmy z právní terminologie - rozumí pojmům právní řád, zákon, právní vědomí - objasní výhody demokratického způsobu řešení sporů 	<p>Občan a právo</p> <p>Odvětví práva ČR</p>	OSV		IZL
<ul style="list-style-type: none"> - zná rozdíly mezi fyzickou a právnickou osobou - dokáže vyjmenovat právní vztahy běžného dne - rozumí pojmům lidská práva, povinnosti občanů - připomene si dokumenty o lidských právech 	<p>Občan a právo</p> <p>Občanskoprávní vztahy</p>	OSV	SV D	IZL
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže definovat pojem vlastnictví - uvádí příklady majetku - cituje z literatury chování lidí při získávání majetku - ví, co je majetek movitý a nemovitý - zná způsoby nabývání majetku 	<p>Občan a právo</p> <p>Vlastnictví zavazuje</p>	OSV	D	PP
<ul style="list-style-type: none"> - spolupracuje se spolužáky ve skupině při vymýšlení sloganů na ochranu osobních věcí ve škole - obdrží informace o pojišťování a o autorských právech 	<p>Občan a právo</p> <p>Ochrana majetku</p>	OSV	SV	

<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pravidly při uzavírání smluv - dokáže vyjmenovat druhy smluv - ví, co je reklamace - uvědomí si postup při reklamaci - pokusí se sestavit smlouvu - spolupracuje se spolužáky při dramatické scéně na dané téma 	Občan a právo Smlouvy	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - zná rozdíly mezi termíny nezletilý a mladistvý - uvědomí si odpovědnost občana za způsobenou škodu - uvede příklady situací, při nichž vzniká škoda - užívá přesné termíny v komunikaci 	Občan a právo Odpovědnost za škodu	OSV	SV	Samostatný DÚ
<ul style="list-style-type: none"> - naváže na předchozí učivo - seznámí se s orgány právní ochrany - definuje pojem sankce - dokáže vyjmenovat úkoly a funkce jednotlivých orgánů právní ochrany - zná druhy sankcí 	Právní ochrana Orgány právní ochrany a sankce	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy přestupek, správní řízení - popíše průběh správního řízení - zná pojem svědek - seznámí se s druhy přestupků a jak se řeší 	Právní ochrana Přestupky a správní řízení	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s průběhem občanského soudního řízení - zná rozdíl mezi občanským soudním řízením a správním řízením 	Právní ochrana Občanské soudní řízení	OSV	SV	HRA
<ul style="list-style-type: none"> - definuje trestný čin - dokáže vyjmenovat druhy trestných činů - uvědomí si závažnost a společenskou nebezpečnost trestných činů - diskutuje o výši trestů - vyjádří se k trestu smrti - uvádí příklady ze svého okolí týkající se probírané látky 	Právní ochrana Trestní právo	OSV	D	PP
<ul style="list-style-type: none"> - ví, kdy je stanovena hranice trestní odpovědnosti - definuje pojmy mladistvý, nezletilý - dokáže určit rozdíly mezi krádeží a loupeží - vyjádří se k trestné činnosti dětí - vyhledá v tisku příklady trestné činnosti dětí - diskutuje o odpovědnosti rodičů při výchově dětí - seznámí se se Syndromem CAN - diskutuje na téma „Děti jako oběti trestných činů“ 	Právní ochrana Děti a paragrafy	OSV	D	ŘR
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s pojmy povolání a zaměstnání - ví, kdo je ve škole výchovný poradce - uvědomí si své přednosti a zápory při volbě dalšího povolání - vypracuje si svůj vlastní IQ test - pokusí se popsat svou budoucí práci 	V pracovním poměru Správná volba	OSV	SV	Samostatná práce Domácí úkol
<ul style="list-style-type: none"> - porovnává jednotlivá povolání 	V pracovním poměru Každé povolání si žádá své	OSV	SV	Skupinová práce

<ul style="list-style-type: none"> - popisuje pracovní prostředí, pracovní prostředky a pracovní činnost - radí se se spolužáky o správnosti jejich volby 				
<ul style="list-style-type: none"> - jmenuje přísloví týkající se práce - připomene si význam peněz - zjistí sídlo úřadu práce - navštíví sídlo úřadu práce - zjistí pracovní příležitosti a nabídku volných pracovních míst - ví, co znamená zkratka ZPS - pokusí se sestavit svůj životopis 	<p>V pracovním poměru</p> <p>První brigáda, první zaměstnání</p>	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - inscenuje přijímací pohovor - dokáže vysvětlit pojem rekvalifikace - seznámí se s právy a povinnostmi zaměstnance a zaměstnavatele - seznámí se se vzorem pracovní smlouvy - zná možnosti ukončení pracovního poměru - ví, co je výpověď - seznámí se se Zákoníkem práce 	<p>V pracovním poměru</p> <p>V zaměstnání</p>	OSV	SV	Dramatizace IZL
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si pojmy :manželství, mateřství, rodina, zájem dětí - diskutuje o soužití homosexuálních párů - zná možnosti uzavírání sňatku - nacvičí s kolektivem průběh svatebního obřadu 	<p>Rodina a zákony</p> <p>Rodina</p>	OSV	SV D	Dramatizace
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se Zákonem o rodině – vybrané kapitoly - porovná pomoc státu rodinám u nás a v cizině - ví, co je rodičovský příspěvek, mateřská dovolená - uvádí problémy spojené s příchodem dítěte do rodiny - zopakuje si náhradní rodičovskou péči - uvede organizace, fondy, nadace pomáhající dětem 	<p>Rodina a zákony</p> <p>Rodiče a děti</p>	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s termínem ekonomika a hospodářská politika státu - zopakuje si pojmy základní ekonomické otázky, statky a služby - uvědomí si fungování ekonomiky ve státě - používá termíny stát, trh, poptávka a nabídka 	<p>Hospodaření</p> <p>Svět práce</p> <p>Stát a národní hospodaření</p> <p>Finanční gramotnost</p>	OSV	SV	PP
<ul style="list-style-type: none"> - ví, co je státní rozpočet - dovede určit, ze kterých položek se rozpočet skládá - pokusí se sestavit vlastní rozpočet - pozná, kdy je rozpočet přebytkový , vyrovnaný a schodkový - seznámí se se systémem daní - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví 	<p>Hospodaření</p> <p>/Svět práce/</p> <p>Finanční gramotnost</p> <p>Státní rozpočet</p>	OSV	SV	Domácí úkol s používáním terminologie
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže vysvětlit, co je sociální problém - uvědomí si, jak stát pečuje o sociálně slabé občany - seznámí se se systémem sociální podpory 	<p>Hospodaření</p> <p>/Svět práce/</p> <p>Finanční gramotnost</p>	OSV	D	

- vyjádří se k dané problematice	Záchytná sociální síť			
- zopakuje funkci peněz - popíše soustavu peněžních ústavů - seznámí se s peněžními ústavami v místě bydliště a okolí - porovná pojmy burza, banka, záložna, spořitelna aj. - seznámí se s novými pojmy : cenný papír, deviza, hypotéka, úvěr	Hospodaření /Svět práce/ Finanční gramotnost Peněžní ústavy	OSV	SV	PP
- seznámí se s pravidly podnikání v ČR - diskutuje o podnikání ve svém okolí - spolupracuje na dramatizaci úkolu	Hospodaření /Svět práce/ Finanční gramotnost Právní subjekty podnikání	OSV	SV	Dramatizace
- připomene si rozdíly v termínech globální a lokální - vyhledá v tisku nebo médiích globální problémy - vytváří si osobní názor na globální problémy - uvede příklady mezinárodního terorismu - zapojí se do diskuse na toto téma	Globální svět Terorismus Problémy současného světa Ochrana člověka za mimořádných událostí	OSV	SV	PRO
- zopakuje si pojmy a problematiku životního prostředí - vypracuje slohové cvičení nebo nakreslí plakát varující před nebezpečím znečišťování životního prostředí - zpracuje projekt ekologického bydlení - zjistí spotřebu energie vlastní domácnosti	Globální svět Ochrana člověka za mimořádných událostí Ohrožené životní prostředí	OSV	SV	PRO
- vyhledá na mapě místa s různou hustotou obyvatel a vysvětlí, proč tomu tak je - diskutuje o rozdílech v životní úrovni různých států	Globální svět Ochrana člověka za mimořádných událostí Příliš mnoho lidí – příliš problémů	OSV	D	PP
- zamyslí se nad svými plány do budoucna - uvědomí si, jak je hodnotí druzí - seznámí se s charakteristikami štěstí v ukázkách z literatury, filmu aj. - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních cílů	Životní perspektivy Ochrana člověka za mimořádných událostí Životní plány a cíle	OSV	SV	